

Følg børnenes spor helt ud i skovens dybe, stille ro

De har ophævet stuebegrebet. De gør sig umage for at lytte til børnene. De skaber aktivitetsfrie stunder. De organiserer rummene og aktiviteterne, så der er plads til ro.

Af Jette Ahrenst, pædagog og leder, Udflytterbørnehaven Bøgely

Københavns kommune

To drenge sidder ved et bord og leger med Plus Plus. De har siddet der længe, fordybet i legen og hinandens selskab. Da jeg kommer forbi, løfter den ene hovedet og kigger på den anden: "Hvor længe har vi egentlig siddet her" Den anden tænker lidt, før han svarer: " Det ved jeg faktisk ikke..." Den første svarer tilbage: " Jeg ved faktisk slet ikke, om vi har spist frokost???" Den anden fniser lidt: "Det ved jeg heller ikke". Herefter fordyber børnene sig igen og fortsætter med at bygge/lege.

Dette er blot et enkelt af mange eksempler på, hvordan børn finder ro til at fordybe sig og lege, hvis vi som pædagoger giver dem mulighed for det.

At lytte som leder

Egentlig bør artiklen begynde et helt andet sted, for det er en lang fortælling om ledelse, om tålmodighed og om at lytte til barnets stemme.

For mange år siden, da jeg stadig var ny som leder, blev jeg mødt af en lille dreng med en rød kasket. Han kørte rundt på en trehjulet cykel i gården. Han var ankommet i min sommerferie, så jeg syntes, det var passende, jeg præsenterede mig: "Hej, jeg hedder Jette, jeg er leder". Drengen kiggede op på mig: " Hvad leder du efter?!" Derefter cyklede han videre. Dagen efter kom han ind på mit kontor med en 1½ meter lang gren: "Værsgo, den må du gerne få".

Hans forældre fortalte senere, at det var en enorm tillidserklæring fra hans side, da han elskede pinde og sjældent gav dem fra sig.

Pinden har jeg endnu. Den står på mit kontor. Den er blevet min lederstav. Et symbol på den ydmyghed, jeg må lede med, for at kunne skabe en godt fundament for de børn, der går i børnehaven, i nogle af de vigtigste år i forhold til deres udvikling. Den har sammen med drengens spørgsmål til stadighed mindet mig om, hvorfor ikke kun jeg, men hvorfor alle vi voksne er her. Den har også mindet om, hvem vi er her for.

Hvorfor er vi her og hvem er vi her for, er i det hele taget grundlæggende vigtige spørgsmål, vi som pædagoger er nødt til med jævne mellemrum, at stille os selv og hinanden. Ved at stille de spørgsmål bliver det naturligt børnene og dermed pædagogikken, der bliver bragt i centrum.

Når pædagogikken er det bærende element

Når pædagogikken er i centrum, må vi lægge vores private jeg til side og sætte vores faglige jeg og kompetencer forrest. Det kræver mod at skulle byde ind i et fagligt fællesskab. Men størst af alt kræver det ydmyghed overfor egne evner. For hvem af os ved dybest set, hvad der er det bedste for andre - voksne såvel som børn. På den anden side er det måske nogle af de allervigtigste kompetencer at sætte i spil, fordi det åbner for det vigtige, refleksive rum, hvor vi i fællesskab kan udfordre os selv og hinanden til at skabe rammer for udvikling.

Når vi sætter børnene i centrum, bliver vi nødt til at undersøge, hvad der er bedst for børnene. Hvordan bevæger børnene sig i rummene, hvilke tanker optager børnene. Hvordan kan indretningen tilpasses børnene, så de kan finde det legetøj, de vil og så de kan komme i kontakt med de kammerater, de gerne vil være sammen med. Det betyder ikke, at vi bare skal følge i hælene på børnene. Nej det betyder tværtimod, at vi skal skabe både fysiske og mentale rum, hvori vi skaber passende forstyrrelser for børnene, så de også bliver udfordret på det de har gang i.

Vi har her i huset været gennem mange processer. Blandt andet har vi ophævet stuebegrebet. Børnene er stadig knyttet til en gruppe, således at de i reglen spiser i samme gruppe og har garderobe i samme gruppe; også for forældrenes skyld, da de har svært ved at overskue mere end få kontaktpædagoger. Børnene kan lege i hele huset, når de er inde. Huset er indrettet, så børnene kan finde derhen, hvor det de gerne vil lege med, er placeret. De behøver ikke at komme i konflikt med nogen, der hellere vil noget andet og de bliver introduceret for en mangfoldighed af muligheder for derigennem at lære at vælge, det de allerhelst vil.

Det er ovenstående tankegang og organisering, der skaber ro og mulighed for fordybelse.

De daglige rutiners betydning

Vores dag er fyldt med daglige, gentagende rutiner. Men det er også *pædagogiske* rutiner ud fra en pædagogisk bevidsthed og faglighed. For eksempel ved vi godt, at det, at en treårig lærer at pakke sin taske ud og lægge sin mappe og drikkedunk på plads ikke bare er en praktisk foranstaltning. Det er også en måde at lære at klare sig selv og holde styr på sine ting. Allerede her træner vi altså skoleparathed.

Frugten bliver serveret på legepladsen. Børnene lærer her at stå i kø. Det er ikke de voksne, der lærer de nye børn dette. Det lærer de af de ældre børn, fordi vi hele tiden introducerer for børnene, at de skal være søde ved hinanden, passe på hinanden og hjælpe hinanden. Vi er bevidste om, hvordan børnene spejler de voksnes adfærd og tager den med som en del af deres adfærd overfor nye børn. Derfor er det også væsentligt, hvordan vi møder børnene i

vores sprog, adfærd og nærvær. Hos os er fællesskabet ikke kun i centrum som en måde at arbejde med børnene på. Vi voksne skal vise det i praksis og foretage ændringer i fællesskab.

Naturen som inspiration

Vi lader os til stadighed inspirere af naturen omkring os. Vi undersøger og reflekterer over, hvad det er, der så særligt ved den. Træerne, lyset, farverne, vejret, dyrene, det uforstyrrede øjeblik, den tætte skov og de åbne vider.

Alt dette har betydning for vores væren som mennesker og for vores pædagogik. Vi prøver, som voksne, at trække vejret langsomt, også selvom vi har travlt. Vi prøver at organisere os, så ressourcerne altid bliver brugt der, hvor der er mest behov. Ligesom i naturen har det betydning for helheden, når noget ændres. Derfor er vi også nødt til at tænke helheden igennem, før vi ændrer ved de grundlæggende værdier. For nogle kan det være en lang og tung proces, men for børnene er det netop dette hensyn, der er med til at skabe kontinuitet og fokus på det gode arbejde.

Farverne fra naturen kan bruges bevidst til at skabe ro. Vi har i samarbejde med en indretningsarkitekt malet enkelte vægge i rummene. Farverne er hentet ind fra naturen og er således iøjefaldende men aldrig for kraftige. Farverne er suppleret med store lyddæmpende lærreder, vi selv har fået lavet, med motiver fra vores mange ture i skoven. Ved at trække skovens ro med ind i rummene, dæmpes stemmerne automatisk på samme måde, som når man bevæger sig ude.

Spredning i mindre grupper

Ved at indrette de store rum med små rum bliver verden mere overskuelig for børn. Børn lærer hurtigt at gå derhen, hvor de kan løbe og derhen hvor de kan lege rolleleg. Og så igen handler det om organisering af de voksnes hverdag. Når for eksempel en større flok børn er ude af huset, giver det plads og dermed mere ro til dem, der er tilbage. Treårige kan gå adskillige kilometer. Det handler bare om, at vi som voksne sætter god tid af og bevæger os i børnenes tempo og ikke mindst at vi sætter tid af til legepauser undervejs.

Voksne som rollemodeller

Alt i alt er det os voksne, der bestemmer, hvor roligt der skal være i børnehaven. Børn reagerer på voksnes adfærd. Er vi fraværende, bliver børnene det også eller også reagerer de med usikkerhed og begynder at råbe. Det handler i bund og grund om at smide vanetænkningen til side.

- At vi voksne tager os tid til at sætte os i børnenes sted
- At vi prøver at lytte og forstå hvad det betyder at være i nuet, som børn oftest er
- At vi giver plads til den aktivitetsløse pause, hvor vi bare er til stede, for det er i den pause, det kreative nu opstår

Hvis vi bruger vores personalemøder effektivt og lægger planlægning af dagligdagen på små intensive møder, hvor kolleger planlægger på hinandens vegne, kan vi få rigtig meget tid til det væsentlige, nemlig at reflektere over pædagogikken. Hvis vi river de mentale vægge ned

og lægger kontrollen til siden og i stedet spørger: "Hvad nu hvis...?" giver vi plads til den kreative og eksperimenterende tænkning, som for manges vedkommende er grunden til, vi oprindeligt valgte netop dette fag.

Udflytterbørnehaven Bøgely
Raadvad 2
2800 Lyngby
tlf. 4580 3263
Mail: raadvad@mail.tele.dk
www.boegely-raadvad.dk

Margen-sætninger:

"Hej, jeg hedder Jette, jeg er leder". Drengen kiggede op på mig:" Hvad leder du efter?!"
Derefter cyklede han videre.

Hvorfor er vi her og hvem er vi her for, er i det hele taget grundlæggende vigtige spørgsmål, vi som pædagoger er nødt til med jævne mellemrum, at stille os selv og hinanden.

Alt i alt er det os voksne, der bestemmer, hvor roligt der skal være i børnehaven. Børn reagerer på voksnes adfærd

- At vi giver plads til den aktivitetsløse pause, hvor vi bare er til stede, for det er i den pause, det kreative nu opstår